

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 67
hallituksen esityksen johdosta laiksi elinkeinotulon verottami-
sesta annetun lain ja tulo- ja varallisuusverolain 23 ja 59 §:n
muuttamisesta**

Eduskunta on 16 päivänä lokakuuta 1981 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 165 laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tulo- ja varallisuusverolain 23 ja 59 §:n muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Kaupin ym. lakialoitteen n:o 79 (1979 vp.) laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta. Eduskunta on lähettänyt valiokuntaan aloitteen 22 päivänä toukokuuta 1979.

Joulukuussa 1978 asetettiin toimikunta, jonka tehtävänä oli selvittää yritysverotuksen kehittämismahdollisuuksia erityisesti pienten ja keski suurten yritysten osalta tavoitteena nykyistä yksinkertaisempi ja selkeämpi verojärjestelmä. Toimikunta antoi välimietintönsä kesäkuussa 1979. Mietinnön pohjalta annetulla lainsäädännöllä uudistettiin eräitä elinkeinoverotukseen liittyviä säännöksiä. Toimikunta antoi lopullisen mietintönsä syyskuussa 1980. Hallitus esittää, että tämän mietinnön pohjalta tehtäisiin nyt yritysverotusta koskevaan lainsäädäntöön eräitä verotuksen yksinkertaistamista koskevia muutoksia, jotka helpottavat niin verovelvollisten kuin veroviranomaisten työtä. Nyt ehdotettavat muutokset eivät liity kiinteästi toimikunnan muihin esityksiin, joten ne on mahdollista toteuttaa erillisinä.

Ulkomaalta ostetun hyödykkeen vaihto-omaisuuden lukemista koskevaa säännöstä ehdotetaan selvennettäväksi ja yksinkertaistettavaksi siten, että ulkomaalta ostettu hyödyke luettaisiin kaikissa tapauksissa verovelvollisen vaihto-omaisuudeksi jo tavarankuljettajalle luovuttamisen nojalla kauppatapalausekkeiden ja määräysvallan siirtymisajankohdan vaikuttamatta enää asiaan. Vähäisten tulo- ja menoerien samoin kuin ammatinharjoittajan tulojen ja menojen käsittelyä eri verovuosien tuottoina ja kuluina ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että vähäisten tulo- ja menoerien käsittely verotuksessa olisi samanlainen kuin kirjanpidossa-

kin, joten ne voitaisiin käsitellä verotuksessa maksuperusteen mukaan, eikä niitä tarvitsisi oikaista tai täydentää suoritusperusteisiksi.

Toimintavaruksen kehittämiseksi erityisesti pienten, keski suurten ja työvoimavaltaiten yritysten asemaa silmällä pitäen ehdotetaan, että toimintavaruksen enimmäismäärä korotettaisiin 10 prosentista 15 prosenttiin varauksen perusteena olevien palkkojen määrästä. Samalla toimintavaruksen vuotuinen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 50 prosentista 75 prosenttiin verovelvollisen tilikauden voitosta. Toimintavaruksen ja varastovaruksen sidonnaisuutta ehdotetaan lievennettäväksi siten, että verovelvollinen, jolla on toimintavarauksia, saisi tehdä varastovaruksen, mutta tämän varauksen enimmäismäärä olisi 40 prosenttia.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 54 §:n 2 momentissa säädetään, ettei verovelvollinen saa poistoina vähentää suurempaa määrää kuin hän on verovuonna tai aikaisemmin kirjanpidossaan vähentänyt. Tätä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei verovelvollinen saisi vähentää myöskään elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua liiketoiminnan kehittämiseen tähtäävän tutkimustoiminnan menoina ja 26 §:ssä mainittuina elinkeinotoiminnasta johtuneiden velkojen indeksi- ja kurssitappioina suurempaa määrää kuin mitä hän on verovuonna ja aikaisemmin kirjanpidossaan vähentänyt.

Oikeuskäytännössä on katsottu, että yrityksen johtajalle ja pääosakkaalle myönnetystä arvonomesta menevä leimavero on verovelvolliselle vähennyskelpoinen meno. Hallitus ehdottaa, että elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 16 §:n 4 kohdassa olevaan luetteloon niistä eristä, jotka eivät ole tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja, lisättäisiin arvonomesta suoritettava leimavero.

Keskinäiset kiinteistöyhteisöt, joilla tarkoitetaan sellaisia kiinteistön omistavia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia, joissa jokainen osake tai

osuus tuottaa pysyvän hallintaoikeuden johonkin kiinteistön huonetilaan, ja näiden yhteisöjen osakkaat ovat kahdenkertaisen verotuksen kohteena. Hallitus ehdottaa, että keskinäisen kiinteistöyhteisön osakkaan tai jäsenen saamaan vuokraettuun perustuva kahdenkertainen verotus poistettaisiin kaikkien kiinteistöyhteisöjen osalta.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että tulo- ja varallisuusverolain 59 §:ssä olevaa yhteisöverokannan mukaan verotettavan verovelvollisen tulon rajaa, johon asti myönnetään tuloveron asteittainen vähennys, korotettaisiin nykyisestä 100 000 markasta 130 000 markkaan.

Lakialoitteeseen n:o 79 (1979 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen mukaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 §:ään lisättäisiin uusi työvaltaisen liike- ja ammattitoimintaa harjoittavan verovelvollisen toimintavaraussiirtoa koskeva säännös.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, jäsenet Hokkanen, Lillqvist, Linna, Manninen, Mäki-Hakola, Niskanen, Rosnell, Sirén, A.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tarkoituksenmukaisiksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Käsittelmänsä aloitteen suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 79 (1979 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Stenbäck, Sutinen ja Tenhiala sekä varajäsenet Koivisto, Koskenniemi, Malm, Muurman, Pou-tanen, Puolanne, Tuominen, Uitto ja Vänskä.

Vastalauseita

I

Hallitus esittää toteutettavaksi eräitä yri-tysverotuksen yksinkertaistamista koskevia lainmuutoksia. Esitys perustuu osittain yritysvero-tustoimikunnan mietinnössä tehtyihin ehdotuk-siin. Se on mielestämme pääosin tyydyttävä, mutta merkitsee kuitenkin vain vaatimatonta kehitystä kohti pienen ja keski-suuren yritystoi-minnan verotukseen liittyvien epäkohtien pois-tamista.

Yritysverotustoimikunta ehdotti toimintava-rauksen osalta ensimmäisenä vaiheena varaus-prosentin nostamista 10 %:sta 15 %:iin ja va-

rastovaraussidonnaisuuden lieventämistä siten, että 15 %:n toimintavarauksen kanssa saatai-siin tehdä 40 %:n varastovaraus ja toisessa vaiheessa 20 %:n toimintavaraus, minkä kan-sa voitaisiin tehdä 35 %:n varastovaraus. Halli-tuksen esityksessä on toteutettu ensimmäisen vaiheen ehdotus siten muunnettuna, että ehto-tukseen on sisällytetty 75 %:n voittosidonnai-suus. Varastovaraussidonnaisuuden lieventämi-nen hallituksen ja yritysverotustoimikunnan esi-tyksen mukaisesti on juuri pienen ja keski-suuren teollisuuden kannalta erittäin tärkeää. Toi-

mintavarauksen kehittämisen verotusta lieventävä vaikutus kohdistuisi tehtyjen selvitysten mukaan noin puoleksi nimenomaan pieneen ja keskisuureen teollisuuteen ja toinen puoli muille toimialoille, mm. palvelualueille.

Hallituksen esitykseen ei sisälly yritysverotustoimikunnan ehdottamaa toista vaihetta toimintavarauksen kehittämiseksi. Me allekirjoittaneet katsomme, että toimintavarausten yhteis-

määrä tulisi tässä vaiheessa korottaa hallituksen esityksen 46 a §:ssä 15 %:sta 20 %:iin.

Edellä mainituista syistä ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja ensimmäinen lakiehdotus näin kuuluvana:

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 13, 16 ja 19 §, 22 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 momentti, 46 a § sekä 54 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 13 § 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1094/76), 16 § osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (849/70) sekä 28 §:n 2 momentti ja 46 a § 28 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1090/78), sekä lisätään lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

13, 16, 19, 22, 27 a ja 28 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

46 a §

Verovelvollinen, raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksia lukuun ottamatta, saa vähentää verovuonna tekemänsä toimintavarauksen, joka saa olla enintään 75 prosenttia verovelvollisen tilikauden voitosta ennen varauksen tekemistä, kuitenkin niin, että verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien toimintavaraus-

ten yhteismäärä ei saa ylittää 20 prosenttia tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätysten alaisten palkkojen määrästä.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

54 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1981

Ulla Puolanne
P. Mäki-Hakola

Matti Hokkanen

Mauri Vänskä
Pertti Salolainen

II

Emme hyväksy, että tulon hankkimisesta johtuvaksi menoksi ei vastaisuudessa katsottaisi arvonimestä maksettavaa leimaveroa.

Siksi ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen 16 §:n uusi 4 kohta poistettaisiin.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1981

Mauri Vänskä
Matti Hokkanen

Pentti Mäki-Hakola
Asser Stenbäck

III

Hallitus on esittänyt eräitä muutoksia, joilla helpotetaan pienten ja keskisuurten yritysten tuloksen tasaumahdollisuuksia. Toimintavarausten määrän osalta hallitus on poikennut yritysverotoimikunnan mietinnöstä.

En voi tältä osin yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan, joka merkitsisi hallituksen esityksen hyväksymistä sellaisenaan. Mielestäni toimintavarausten sidonnaisuus tilikauden voittoon olisi poistettava ja toimintavarausten enim-

mäismäärä korotettava 20 prosenttiin edellisen vuoden aikana maksettujen palkkojen määrästä, kuten yritysverotoimikunta ehdotti.

Edellä sanotun perusteella ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja ensimmäinen lakiehdotus näin kuuluvana:

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 13, 16 ja 19 §, 22 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 momentti, 46 a § sekä 54 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 13 § 29 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1094/76), 16 § osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (849/70) sekä 28 §:n 2 momentti ja 46 a § 28 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1090/78), sekä

lisätään lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

13, 16, 19, 22, 27 a ja 28 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

46 a §

Verovelvollinen, raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksia lukuunottamatta, saa vähentää verovuonna tekemänsä toimintavarausten, (*poist.*) kuitenkin niin, että verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien toimintavarausten yhteismäärä ei saa ylittää 20 prosenttia tilikauden

päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätysten alaisten palkkojen määrästä.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

54 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1981

Asser Stenbäck